

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การจัดการขององค์กรท้องถิ่นเพื่อการศึกษาทางไกล

ชื่อผู้เขียน : นายอภิสิทธิ์ รุจจนเวท

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์	ดร.เจ็ดหล้า	สุนทรวิภาต	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.อนุรักษ์	ปัญญาวัฒน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์	ดร.ชูเกียรติ	สิสุวรรณ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์	ดร.พศิน	แดงจวง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการขององค์กรท้องถิ่นเพื่อการศึกษาทางไกลในชุมชน และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขององค์กรท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทางไกลในชุมชน ในการศึกษาวิจัย ได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการขององค์กรอันได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ ครูประจำกลุ่ม ผู้เรียน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนในพื้นที่ หมู่บ้านป่าตอง ตำบลลอนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาทางไกลขององค์กรชุมชน เกิดจากสภาพปัญหาและความต้องการทางการศึกษาของบุคคลในชุมชน ซึ่งขาดโอกาสจากการศึกษาในระบบโรงเรียน

ดังนั้นในกระบวนการจัดการศึกษาขององค์กร จึงเป็นการพยายามดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานของชุมชนและผู้เรียน โดยการนำเอาสื่อต่าง ๆ ทั้ง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อบุคคล มาใช้ร่วมกันในการจัดการศึกษา ภายใต้องค์ประกอบของการจัดการศึกษาทางไกลทั้งสามประการ อันได้แก่ ระบบการผลิต ระบบการส่ง และระบบการบริการ ซึ่งทั้งสามระบบต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นพลวัตร

กระบวนการจัดการศึกษาทางไกลขององค์กรท้องถิ่น มีการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวเนื่องระหว่างกัน ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 ประการของการจัดการ ประกอบด้วยการวางแผนการดำเนินการ การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวก และการควบคุมประเมินผล โดยในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการนั้น ได้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทุกคนในชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การร่วมวางแผนงาน การดำเนินงาน และการประเมินผลงาน การมีส่วนร่วมนี้อาจอยู่ในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็น การให้การสนับสนุนด้านกำลังแรงงาน การสนับสนุนด้านวัสดุ หรือการมีส่วนร่วมทางการเงิน สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการดำเนินการขององค์กรคือ การมุ่งเน้นความเป็นประชาธิปไตยในการดำเนินงาน โดยการกระจายอำนาจในการดำเนินการให้แก่ฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

นอกจากนั้น องค์ประกอบของกระบวนการจัดการที่สำคัญทั้ง 4 ประการ อันได้แก่ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การระดมใช้ทรัพยากรขององค์กร การประสานความร่วมมือ และการมุ่งเน้นการพัฒนากองถิ่น ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุผล โดยเฉพาะการระดมใช้ทรัพยากรของชุมชน ในส่วนของบารมีของผู้นำ ซึ่งองค์กรได้นำเอาเงื่อนไข ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ในชุมชน เป็นแนวทางสำคัญในการเหนี่ยวนำของกลุ่มต่าง ๆ และประชาชนในชุมชน ให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวในการทำงานเพื่อส่วนรวม

สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรนั้น ประกอบด้วยปัจจัย ทั้งทางด้าน สังคม โดยเฉพาะจากสภาพพื้นฐานของความสัมพันธ์ของชุมชน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จากเงื่อนไข ความต้องการโอกาสทางการศึกษา เพื่อการปรับเปลี่ยนอาชีพในอนาคต ปัจจัยทางการเมือง ซึ่ง เกิดจากนโยบายของรัฐบาลในการมุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษา และปัจจัยทางวัฒนธรรม ของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่มีรากฐานความเชื่อที่ผูกพันกับพระพุทธรูปศาสนา ดังนั้นเมื่อองค์กรชุมชน ที่เป็นการดำเนินการในการจัดการศึกษา โดยบทบาทของวัดนั้น จะมีผลต่อความรู้สึก ความตระหนัก ในความรับผิดชอบต่อบทบาทของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยเงื่อนไขความเชื่อที่มีต่อหลักการทาง ศาสนา อันเกี่ยวข้องกับเรื่องของผลแห่งการปฏิบัติ จากความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ ของการศึกษาทางไกล กระบวนการจัดการ องค์ประกอบของการจัดการ และปัจจัยที่สนับสนุน จึงทำให้องค์กรชุมชนมีศักยภาพในการดำเนินการจัดการศึกษาทางไกล

Thesis Title : Local Organization Management for Distance Education

Author : Mr. Apisite Ruchanavet

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. Cherdla Soontornvipart	Chairman
Assist. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Member
Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuan	Member
Assoc. Prof. Dr. Phasina Tangchuang	Member

Abstract

This research aimed at studying the management process of local organization in community distance education, and its management components. This qualitative researcher employed interviews and observations to collect data from various groups of key informants such as the operations committee, group organizers, students, community organizations' representatives and villagers in Pa-Teung village, On-Tai, sub-district, Sankampaeng District, Chiang Mai Province.

The results of this study were as follows:

Distance education as conducted by local organizations were derived from the educational problems and needs of local people living in the community. Those people were lacking of formal education services. Therefore, it was the attempts of the local organizations to mobilize all available media, including printing, television, and personnel media in conducting educational activities relating to their basic needs. However, three components of distance education, namely, delivery and service systems, were found being conducted inter-related with one and others.

There were 4 managerial steps in conducting distance educational process of local organizations. Those were planning, organizing, directing, and controlling and evaluation. Each step aimed at involving concerned people and organizations into account such as participating initiating ideas, planning, organizing, and evaluation. Such participations were found in forms of sharing opinions, labours, materials or money. Those activities were performed on a democratic basis by distributing authorities among all concerned people.

There were also 4 main components of management process, consisting of people's participation, mobilization of local

organizations' resources, coordination, and local development. Those components were used importantly in conducting the organizations' work to meet success. The local leader characteristics were made use such as the conditions belief, and faith being given to community monks by the community.

The main factors found as the supporting elements to the organization's works were social, economic, political and cultural factors. Those factors were naturally derived from social relationships, vocational adjustment, government policy in educational expansion, and Buddhism. As a result, the local organizations as being related to the community temple could effect to the sense of awareness in the responsibilities and roles of all concerned agencies and people. Additionally, the belief in Buddhism also functioned as a great support to the local organization in conducting its distance educational activities. Therefore, the corelations between the three components of distance education, management process, management components, and other supporting factors mutually resulted in mobilizing the community organization's capacities in conducting distance education satisfactorily.